

August Varenius

Augustus Varenius, SS. Theol. D. Hebraicorum ... Panegyrii Oratoriam Syriacam, [...] Seu Passioni & Morti Jesu Nazareni Regis Judaeorum

Rostochii: Kilius, 1658

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn772394652>

Druck Freier Zugang

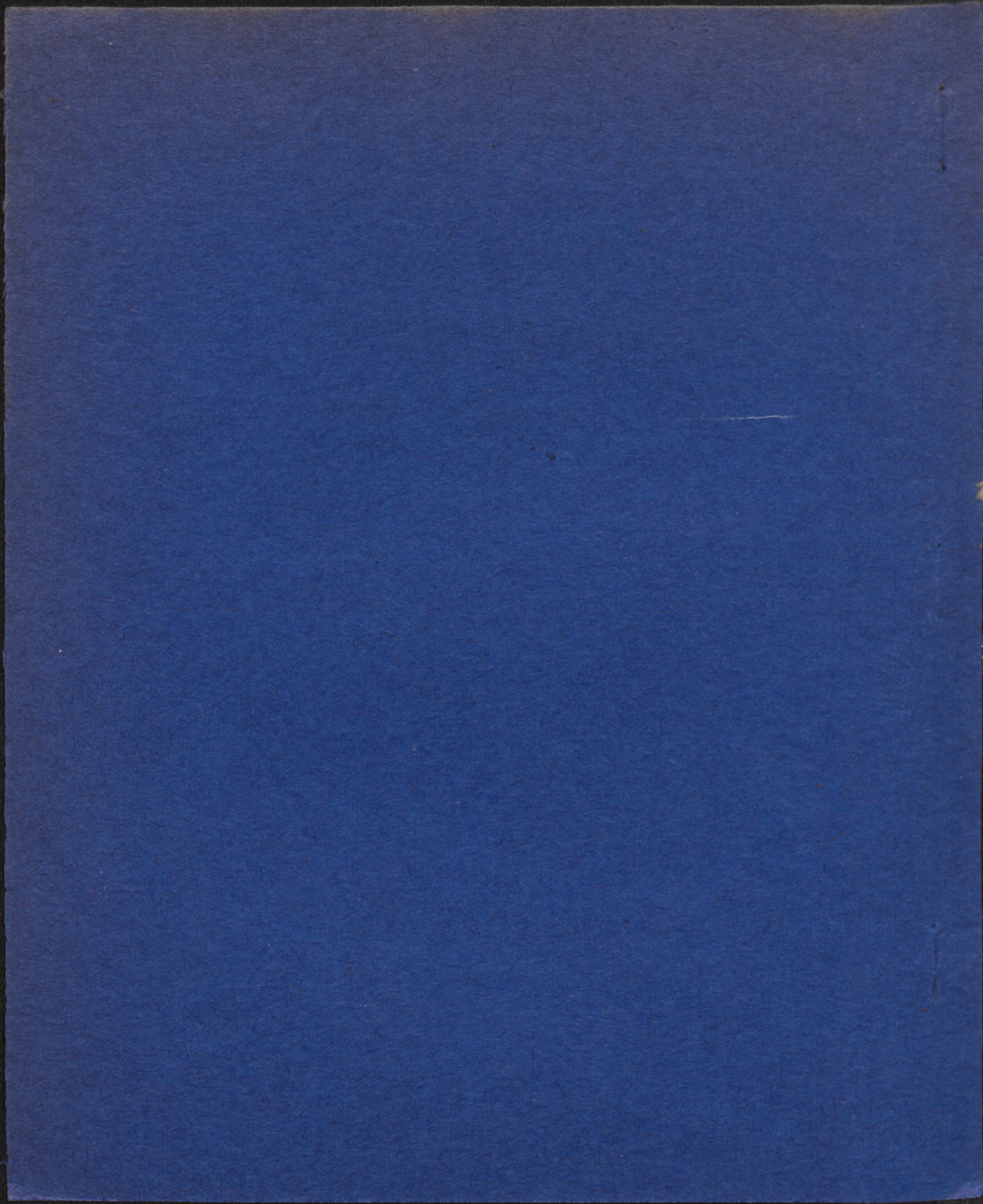

R. U. Med. 1658

Meyers Varnius Programm für

Verf.: Albin Vogt.

v

66.
AUGUSTVS VARENIUS,

S. S. Theol. D. Hebraicorum & Ca-
teches. Christ. in Univerf. Rostoch.

Profefs. Ordinarius,

PANEGYRIN ORATORIAM
SYRIACAM,

לכונת דוקיפרי

דושוע נצריא סלכא דיהודי

Seu

PASSIONI & MORTI

JESU NAZARENI
REGIS JUDÆORVM,

ab

ALBERTO Bogt/Lipstad. Westphalo

Philos. & artium Magistro Clarissimo,

S. S. Theol. Cultura floridissimo,

Die 7. April. ab hor. 9. in Auditorio majori consecrandam,

publicè intimat

Et ad illam præsentia Ordinis nostri Academici magis
insigniendam reddendamq; simul JESU PATIENTI ET SUO
NOS SANGVINE LAVANTI debitam Eucharistiam, Magnificum
DN. RECTOREM, admodum Reverendos, Amplissimos, Consul-
tissimos, Experientissimos, Excellentissimos, Clarissimos Dominos

Professores, Doctores & Licentiatos, Verbi Divini Ministros, Opt.

art. & Philol. Magistros; Præcellentes item & Nobilis-

simos Dominos Studiosos,

ea, quâ par est, reverentiâ & humanitate, convocat.

ROSTOCHII, Typis Hæredum NICOLAI KILII, Acad. Typ.

ANNO M. DC. LIIX.

Peccaculum jucundissimum, & auro
contra non carum est, pervidere,
quibus gradibus processerit seculis
propioribus, per vindictam, post te-
naces retrò tenebras, caelestis do-
ctrina authentica, & cum illa Lingva
primava, majestatem, temporum emen-
datio, & quomodo ad hanc procuran-
dam, non illi solùm, quibus in Academiis
de superiore loco mysteria fontium Auditoribus publicà voce dis-
tribuere munus est, sua Symbota liberaliter dederint: sed &
hic illi Synergista insignes fuerint, quos, siue illustris in Palatio
Principis militia, siue ipsa, in qua vixerunt, religio discreta, &
minus Fontibus authenticis benigna, à magnis circa Codicem sa-
cro sanctum fontanum V. in primis, Testamenti, meritis & ex-
emplis dimovere poterat. Amores Lingua Mater sibi facile con-
ciliare, omnesq; Osiores in ruborem ac verecundiam dare toti-
ens potuit, quotiens illi jure suo profiteri licuit, se Linguam Dei,
que & ipsi Creatori caeli & terra, & toti Universitati creaturaru
prima dedit nomina, se Linguam Doctoralem Crucifixi, &
regalem JESU exaltati, se Linguam Angelorum, my-
riadibus, Linguam Adami, Patriarcharum omnium, Prophe-
tarum tot in avo & omnium, tot ac tantorum Heroum,
Judicum, Regum & sine pari Doctorum, quales illi ante-
diluviani, se Linguam olim per 16. Secula Monarchicam,
posthac in temporis S.E.M.I. vernaculam, aliarum omnium
Matrem & Reginam, Mysteriis caelestis sapientiae describendis
audivimus primò dignatam, se Linguam Sinai, & Sionis, se Lin-
guam

guam Paradisi, se Linguam triumfalem Ecclesia primogenito-
 rum in caelis conscriptorum. Magnum amoribus illis incremen-
 tum accessit ab authenticis Mose & Prophetis, seu augustissimis
 illis mysteriorum divinatorum Pandectis, quarum, uti, praeter
 custodiam tutissimam, Consilium Sioni Catholicae, hujus armis
 semper invicta, fuit necessarium: ita veris thesaurorum, qui
 in aeternitatem eunt, estimatoribus, Regibus etiam & Principi-
 bus amor fuit, ac omnes coronas secuti longè transcendens
 suosq; cultores caelestibus choris inferens, delitium. Lacry-
 mas uberrimas, Josepho teste, pra gaudio olim profudit
 Ptolomaeus, etsi gentilitiâ superstitione haectenus Rex immer-
 sus, ad descriptos elegantissimè libros sacros sibi ab Interpp. por-
 rector: quid non honoris sacratissimo codici debent Reges Chri-
 stianis sacris initiati? Danielis, etsi magni in Babyloniorum
 antâ purpurati, gloria fertur, quod fuerit consultor Prophetico-
 rum Codicum, David autem etsi Majestate Sceptrorum nullo Re-
 ge minor, quanti Consilium Legis Hebraicae estimaverit, aperit
 professus: Gratior, inquit, est mihi doctrina oris tui, quam au-
 ri & argenti mille pondus: ad quam Regalem Confessoris assu-
 pergiav, Rabbini quidam nomine Josse ben kisma in pirke Avoth
 voti hanc absurde rationem his verbis expressit: שבתע
 פירתו של אדם אין מלויז לו לאדם ולא כסף ולא זהב ולא
 זבן i. e. quoniam in ho-
 râ illâ, ubi ex hac vitâ decedit homo, non aurum, argentum,
 lapides pretiosi, margaritæ: sed tantum studium verbi
 Divini hominem comitatur, qui idem Rabbini ibidem
 ad consilium SAPIENTIAE, cujus Interpres Salomo cap. 6. 22.
 his verbis commendat studium quod vocat, LUCIS ET LUCER-
 NAE, s. Praecepti & Legis i. e. Scripturarum: בההלך כחך
 אורך בשכך ישמח עליך והקיצות הוא תשיחך i. e. cum de-
 ambulaveris, verbum Dei, seu Lex deducet te: ubi dor-
 mies, custodiet te: cum evigilaveris, ipsa (Lex) loquetur
 tecum,

tecum, *paraphrasintalem dedit*: cum ambulaveris (כעילך
היה / in præfenti seculo) ducet te: cum dormieris (in se-
pulcro sc.) custodiet te (ossa tua in sepulcro) cum evigilave-
ris (לעולם הבה) ad futurū seculū, illa tecum (vel, pro te)
loquetur. Sed ad institutum. Tempus amplius in tenebrarum
supra nominavi: Fuit unus miraculum Hieronymus: sed
illo seculo. Et bibit ille à Judeis Magistris errores cum lacte.
Post Hieronymum autem heic plurima mortis imago. Deposi-
tarii quidem fontium per tam prolixam noctem & Judæi &
Christiani: sed, quod depositum manserit illibatam, dum in u-
tramvis aurem dormire illi Magistri sacrorū scriniorum
uni coelesti providentiæ humili reverentiā imputādū. Quid n. hic illi
Profelyti, Nicolaus de Lyra, Paulus de S. Mariā Episcopus
Carthag. inde Burgenfis & Regis Castellæ Cancellarius,
uterq; delirus alicubi insignitè, & fabularū cōsarcinator fœcun-
disimus? Eminuere, cum jam gloriosa vindicādis fontibz emen-
datio temporum sive immineret. sive procederet, decor a ingenia
JOHANNES REUCHLINUS Jcius, Maximil. Imp. Consiliarius,
ALBERTUS WIDMENSTADIUS, Ferdinandi Imp. Cancellar-
ius, Santes Pagninus inter DOMINICANOS incomparabilis
Hebræus, Franciscus Vatablus, Parisiensis Professor Hebræus,
Johannes Forsterus, Paulus Fagius sed vel maxime Sebastia-
nus Munsterus. Audiamus hunc novissime nominatum ex
notis in c. 45. Genes. Nemo, inquit, Christianorū, tempo-
re Josephi conabatur discere linguam Hebræicā, etiam
qui vicini erant Judæorum regioni, sicut nec post Apo-
stolos inter Christianos quisquam repertus est ad usque
nostra tempora, qui calluerit hanc linguam, præter pau-
cissimos, eosq; majori ex parte à Judaismo ad Christum
conversos. Agnoscamus ergo bonitatem Dei, qui hoc
novissimo & corruptissimo tempore nobis aperuit ocu-
los, ut Prophetas & totam V. T. scripturam in illo ipso
fonte

fonte & legamus, & sincerius intelligamus, quàm Judæi ipsi, super quorum oculos velamen est positum in Lectione veteris Legis. Vide quàm brevi tempore hujus linguæ studium apud Christianos tanta incrementa suscepit, ut etiam hodiè passim in Academiis instituti sint Professores, qui eam Linguam & S. Scripturam in ipso fonte doceant. Quàm malè illud habeat Judæos, noverunt hi, qui cum eis miscent colloquia, habentq; conversationem. *Neg; tacendus hic Fr. Ximenius, Archiepiscopus toletanus, qui ad immensarum opum levandarum invidia, & exercitum, quo FERDINANDUS Hispaniarum Rex Olanum in Africâ cepit, conduxit, & ut pietati aliquid redderetur, Opus Complutense, pretiosissimum ante 140. annos emisit in publicum. Cæterum, ne in sacrâ prodigalitate infra subditum Rex Catholicus esset, hujus autoritate processit post 80. annos Opus Biblicum, quod vocant, Regium Hispanicum. Scilicet verba sunt Ben. Ar. Montani, Regis Hispan. Confessionarii, quoniam exemplaria Complutensia propter miram eorum paucitatem & raritatem desiderabantur, hoc in opere non modò instaurata: sed multis etiam partibus aucta, integrata, locupletata sunt. Nam integras, Chaldaicas in Vet. Test. paraphrases & Syriacæ in Novo lectionis libros, eosq; commodè latinarum interpretationum copiâ instructos opus hoc PHILIPPI II. Hisp. Regis, Complutensibus addidit, & quod ad Lectionis & sententiarum distinctionem & explicationem plurimum confert, accentus omnes Hebraicosq; apices diligentissime observatos adjunxit. Tam vasto Operi quos profecerit pietas Purpurati Catholicici, testatur Academia Lovaniensis in epistola ad Pontificem Romanum his verbis: Lovaniensis Academiae DD. Theologis unâ cum D. Benedicto Ariâ Montano Hispalensi Doctore Theologo, cum propter singularem*

larem ejuseruditionem, tum propter peregrinarum lin-
guarum eximiam peritiam, ad hanc functionem electo,
& ex Hispaniâ autoritate Regiâ Antverpiam misso, Ca-
tholica majestas horum Bibliorum recognoscendorum,
corrigenorum, approbandorumque munus commisit.
Tempus tanti laboris ignorare quoque nos haut voluit Arias Mon-
tanus, quando in Oratione ad Pontificem: Fuimus, inquit, in
labore per 4. integros annos à 15. Maji anni 1568. usque ad
ultimum Martii anni 1572. Ita se habet pietas in Hispaniâ
Catholicorum, quâ ne minor esset in Galliâ Christianissimorum,
processit haut ita diu, pompâ majori Opus Gallicum, in quo
Arabica, Syriaca Vet. Test. & Samaritana versio superioribus
accefferunt: sed & fertur Angliâ parturire (dubium quando
paritura) grandius his monumentum. Uti pietatem Principum,
& patientiam pariter ac sedulitatem quorundam Collaboratorum
commendandam haut negarim: ita Pietati & Ecclesie
immensis illis sumtibus & Vastis Biblicis operibus, ex pretii ma-
gnitudine satisfactum haut dicere ausim. Scrutatori fontium
tenue admodum ex versionibus illis adiutorium quia & versiones
saltem sunt, & Romanâ alicubi fide mercantur. Vulgata
autem & Græca, æquæ versiones, & corrupta, vulgo possi-
dentur. Magna charta & metaphrasis multiplicata pompa &
pretio exaggerando multum, conservandis puris fontibus parâ
ministrant, pro quorum tamen gloriâ præprimis militan-
dum erat, adeo ut Principis illius, qui ministerio Doctorum cura-
ret libros Vet. Test. seu ipsos fontes Mosis & Prophetarum ele-
ganti charactere Hebræo accuratè, sublatis tum literarum, tum
inprimis Punctorum Vocalium & Accentuum erratis Typogra-
phicis, iisque alicubi pertinacibus, publicari, pietatem, etsi incom-
parabiliter minus sumtuosam, religiose illi & diffuse prodigali-
tati longè ausim præferre. Sanè debent hinc Ecclesia, quod
nondum exsolperunt. Et metuendum, ne in aliquâ
infernî regione pœnas luat Cardinalis Ximènius, qui au-
dacter

dact̄er accentus diviniſſimos, ſine quibus erratur in infinitum;
ac ſi Rabbīnorum quoddam eſſent commentum Muſicum, expun-
xit ſua Compluto, & ipſe, tantus Lator, haut dubitavit myſterium
crucis ipſa ordinatione ita explicare, ut Vulgatus Latinus au-
thenticus Romæ, ſtans inter fontes Hebræos & Interpp. Græcos
repreſentaret CHRISTUM pendentem inter duos La-
trones. Arias Montanus autem religioſior longè ſplendidiſſimo-
rum in Firmamento Biblico ſyderum ſpeculator, dignum Catho-
lico confeſſionē edidit his verbis: ACCENTUS ad ſententia-
rum diſtinctionem ac Explicationem plurimum confe-
runt: item, ACCENTUS NUNQUAM PERIRE CHRISTUS
PATIETUR. Agnovit privilegium fontium exhilarantium civi-
tatem Dei, quando in Praef. Maſoræ hæc ſcripſit: Maſora, in-
quit, ſeu theſaurus ille traditionalis tantā diligentia olim,
tantaq; cura eſt conſervatus, ut nullam vel minimam in
variis exemplaribus diſtanciam admiſiſſe, vel à perſpica-
ciſſimo alicujus ingenio deprehenſum unquam fuerit, ut
divinam providentiam ſacrorum Bibliorum integri-
tati perpetuò aſſiſtentem hinc probare liceat. Sunt
nobis integra Biblia Hebraica manuſcripta ante annos,
ut ſcriptura indicat, quadringentos. Sunt in Bibliothecā
Complutenſi noſtris antiquiora: Vidimus Mediolani
apud Dominicanos optima & antiquiſſima Exemplaria,
in quibus omnibus conſtantiſſima, & ſibi omninò con-
ſentiens Maſora eſt aſcripta. Hæc, quicumque attentè
legerit omnia, intelliget, vel temporum injuriā, ut crede-
re par eſt, vel Judæorum invidia (ut quidam accuſare vo-
lunt, qui tamen neq; Autorem, neq; tempus, neq; argu-
mentum certum, quamobrem id fecerint Judæi, indicāt)
non tantam calamitatem eſſe allatam, quantum apud hu-
jus Maſoræ antiquiſſimæ ignaros exclamari audimus.
Fateatur autem ibidem in Opere Regiō: diligentiffimè Accen-
tus

tus omnes Hebraicosque apices observatos. *Optandum rem ita se habere, & jure suo de Fontibus Hebraicis idem dicere potuisse, quod in Oratione apud Pontificem Romanum Legatus nomine Regis sibi Catholici fidens animi de cætero prosteri veritus hauserit.* EGO Benedictus Arias Montanus, Sacerdos omnium minimus, homo Catholicus, offero Sanctitati Vestrae Biblia ipsa à me à prima pagina ad ultimam usq; diligentèr Græcè, Latine & Chaldaicè perlecta, & cum exemplaribus fidelissimè collata, tantâ fide, ut non solum, si verbum aliquod depravatum deprehendatur: sed, si vel unus apex, aut jota unum, in illis meritò desideretur, ego ipse perpetuam ignorantiaë & negligentiaë notam velim subire, meq; unum omni correctioni obnoxium exhibeam.

Illà Orientis Sanctioris *παλιγγενεσία*, temporum nostrorum, supra quam merebatur *γένεσις* *σιδήρεον*, felicitas, jam pridem per potentium flammiarum & castissimarum deliciarum insinuationes occupavit, & ut heic quoq; emendationi temporum per amplianda Sionis pomœria consuleret, animavit *Cupidissimum Anatoles antiquæ Virum* DN. ALBERTUM Bogt/ Lipstadio Westphalum, *Philos. Mag. clarissimū, pietatis, modestiæ, accuratioris eruditionis. per pulcherrima specimina, & vel ipsius, quam obvis ulnis, quia merebatur porrexit Ampliss. Ordo, laurea decus, manifestum, meritissimòq; nominandum* שמיה רמלכרמא vel דנרע דנרע שררא רמלא אילין דאתתלמד להין: quo nomine vel nunc amplissima Patriæ gratulamur. Et in Anatolâ quidē Prophetica, & Matre Hebræa, quid valeant humeri, publicavit in Isaiano nostro publico an-

eo ante annum Disputator. Nunc *Anatolen vernaculam* Gentilibus JESU NAZARENI, eandemq; in tot homiliis מִשְׁפָּט מִנְשָׁל s. *Dialectum* MESSIÆ Oratoris, quam *Syriacam* vocant, etsi non illam veterem *Mesopotamenam Aramaeam*, publicaturus, prodit Orator Syrus, dicturus die, horâ, loco præscriptis, אִיִּי כִּי מִשְׁפָּט מִנְשָׁל s. JESUM MESSIAM ut CRUCIFIXUM, Reliquias Jesu patientis jactat Papismus, Fabulatur *Metaphrastes* in Teratologiis sæcundissimus, & ex illo *Baronius*, exceptum à B. Virgine adstante cruci torrentem cruoris & aquæ, profluentem ex aperto per lanceam latere (dextrum fuisse dicit Arabs: sed non probat) JESU πθνηκός: inde tot ostētat vascula sanguinis Crucifixi, quæ hypothēsis de sanguine JESU sive omni, sive quodam saltem non hypostatico, sustentant durus *Durandus*, *Richard*, *Gabriel*, *Cajetanus*, *Gregorius de Valentia* (saniora tamen hic loquente *Thoma*) dubiū an magis culpandi, quàm qui ex *Genevensi Scholâ* scripserat: Sanguinem illum Christi putrefactum in terram esse conversum, quam crassā *αλοπεραμοσύνη* ex privilegio incorruptibilis illius fluenti sacramentalis destrucere, præsentis haut est instituti. Constantiores reliquias de patrimonio Crucifixi, ad illum montem myrrhe & collem thuris, ad quem extra castra, totus cruentus processit noster Crucarius Jesus, quia sc. inferendus erat sanguis Sancto Sanctorum, nobis ostendit Syrus. Nomen ipsi loco

B

sacri-

sacrificiali adscriptum $\tau\omicron\lambda\gamma\omicron\theta\alpha$. Ita sanè καλέσκει Σύ-
 ρων ἑὸμα: at de illo disputationes Maldonati, Baro-
 nii, Casauboni, in quibus movetur Calvaria Ada-
 mi, & confunduntur $\sigma\alpha\upsilon\rho\acute{o}s$ & $\sigma\kappa\omicron\lambda\alpha\psi$ discreta Gra-
 cis, expedit Syrus, memorās: וכתת רמהקריא בגולתא,
 Meminit Evangelica historia ante auditam Cru-
 cifixi vocem: SITIO, datam crucifigendo acce-
 lerandæ morti potionem *Vini Myrrhati*, sed (quod
 crudele Stratiotarum temperamentum erat) im-
 mixto felle, ut ita & offerretur ὄξ \odot μετὶ χολῆς μεμι-
 γμῆσον Matth. 27. 34. & οἶν \odot ἐσ μυρρίσ $\mu\delta$ \odot Marci 15. 23.
 Illam potionem $\text{מֵר} \text{כְּהַר}$, seu *in monte Myrrha*, non *vine*
myrrhati: sed *vini in vase myrrhino*. fuisse, nugatur Ba-
 ronius ad A. C. 34. quem retellit Casaubon exerc.
 16. p. 447, profligat Syrus reddens illum οἶνον ἐσ μυρ-
 ρισ $\mu\delta$ \odot per *vinum cui intermixta est myrrha*, ודברו לה למשה
 $\text{חֲסֵרָה רַחֲלִיט בַּח מוֹרֵי}$. *Scripturam crucis JESU in capite*
non tacent Evangelistæ. τίτλον vocat $\alpha\upsilon\tau\omicron\pi\eta\varsigma$ Mar-
 tyr Johannes c. 19. 19. 20. Illustrat Syrus egregiè dū
 describit per $\text{לְיַחֲזֵק רַבָּה עֲלֶיהָ רַמְזוֹתָהּ רִישׁוֹעַ נִצְרִי$
l. tabellam in qua sc. fuerit descripta causa mortis JESU NA-
ZARENI, conf. Matth. 27. 36. & Joh. 1 all. Rugiit in
 cruce Jesus Orator & Precator Hebræus. Audita
 vox: ELI, ELI & quæ sequuntur in hymno Crucifixi.
 non sine reliquiis Syriacis expressere illud tonitru
 primariarū precū, tūm in אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי tūm in voce
 שִׁבְחֵי Matth. 27. 46. & Marc. 15. 34. Non tacuit
 Pro-

Propheta scrutator temporum τῶν πασημάτων JESU
 (vid. 1. Pet. 1. 15.) illud ארר הוקר quo licitatus oscu-
 lator impudentissimus, & Scarabæus impurissi-
 mus caput Creatoris: numeravit כסף שלשים Sach.
 11. 13. quos, ut videas, nec falsos Prophetas, nec fe-
 fellisse, Evangelista historicus numerat ἀγίαρον
 ἀργύριον Matth. 26. 15. Illis infamibus nummis
 agrum Hierosolymis proximum, sepulturæ advenarum
 ad festa panegyrica confluentium destinandum,
 ab Archypresbyterio Hierosolymitano emptum,
 trās lato ad emptores directo quoq; dominio (unde
 illos 30. argenteos, allegato Eliâ Levitâ, 30. librae
 argenti vel 360. Unciales æstimat Baronius) חקל דמא
 sanguinis agrum, æternum infamiae & Judæ & Judæo-
 rum monumentum, vocat Lucas, Syrorum certè
 dialecto Act. 1. 19. Hæ sanè reliquiae sanctiorem
 scrutinii materiam dare poterant, quàm illæ Pa-
 pales. Licet a. in versione N. T. Syriacâ alicubi
 c. c. 1. Tim. 3. 16. Act. c. 20. 28. dentur quædam me-
 taphraseos pericula, quomodo circa ipsum
 vestiarium JESU, accuratissimum, quia planissimè
 respondit complementum, testimoniū Davi-
 dicum, in quo & Schismatis militaris, quoad vestem
 JESU exteriorē, & sortium jactarum ad τὸν χιτῶνα
 ἡρώδου, seu vestem interiorē, discreta fit mētio, ma-
 lè à Syro interpretē Math. 27. 35. (vid. ibid. Trem.)
 neglectū, manet in, & Filiæ Linguae, & versionī,
 quam

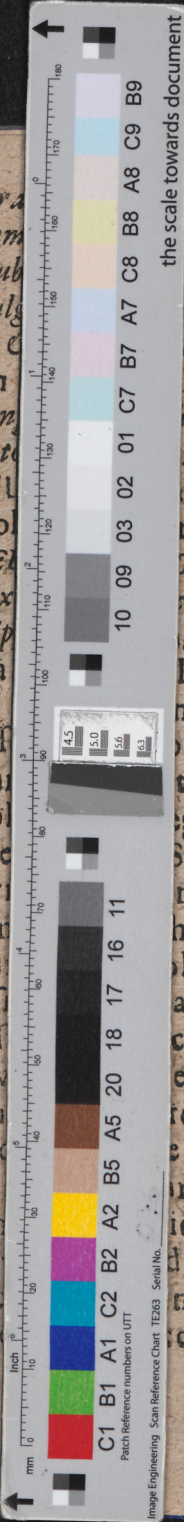
quam meretur, autoritas, salvâ & fontium & Linguae Ma-
tris eminentiâ. Et instandum, ut qui se *αὐτόσημ* accura-
tioris & antiquioris Translationis Syriacæ testatus
publicationem jam diu promisit, satisfaciât stipulationi.
Sed de hujus Dialecti dignitate pluscula alibi, & vel in
ipso, quod ante annos 14. cum in illâ Lingua Oratorem
nostræ Academiæ, cum applausu *ܕܘܫܦܩ*, daret, nunc Col-
lega & Compater honoratissimus Vir admodum Reve-
rendus, Amplissimus & Excellentissimus DN. BERN-
HARDUS GOSMANNUS, S.S. Theol. D. & Physicæ
Metaph. Prof. celeberrimus, vel propterea, quod præsens
noster Oraturus illi & Præceptorî & Promotorî pluri-
mum debeat, nequaquam hec tacendus, publicavimus. De
cætero eloquetur ipse *sacrû JESU nostro Crucifixo Syriacum*,
ad quem benivolè audiendum, ipsumque actum decora
præsentia magis illustrandum, *Magnificum Dominum*
Rectorem, celeberrimos Dominos Professores Collegas, Excellen-
tissimos Dominos Doctores & Licentiatos, Reverendos Verbi
Divini Pracones, Clarissimos Philos. Magistros, Nobilissimos &
Preiosissimos Dominos Studiosos, omnesq; Orienti, quondam,
cum Patriarchalis & Propheticus esset, Sanctiori, quam
nunc, ubi gemit sub Barbaris, faventes, reverentè & offi-
ciosè invito & voce publicâ convoco.

P.P. DOM. Palmarum Anno à nocte
Bethlehemiticâ nati SALVATORIS
clō 13 c LIX,

☉:) O (: ☉

1658

daeter accentus diviniſſimos, ſine quibus erra
ac ſi Rabbiorum quoddam eſſent commentum
xit ſua Compluto, & ipſe, ſancus Latro, hant dub
crucis ipſa ordinatione ita explicare, ut Vulg
thenticus Romæ, ſtans inter fontes Hebraeos
repreſentaret CHRISTUM pendentem
trones. Arias Montanus autem religioſior lon
rum in Firmamento Biblico ſyderum ſpeculato
lico confeſſionem edidit his verbis: ACCENTU
rum diſtinctionem ac Explicationem pl
runt: item, ACCENTUS NUN QUAM PE
PATIETUR. Agnovit privilegium fontium ex
tatem Dei, quando in Pref. Maſora hæc ſcrip
quit, ſeu theſaurus ille traditionalis tanta
tantaq; cura eſt conſervatus, ut nullam
varietis exemplaribus diſtanciam admiffiſſi
ciſſimo alicujus ingenio deprehenum ut
divinam providentiam factorum Bibli
tati perpetuo aſſiſtentem: hinc probare
nobis integra Biblia Hebraica manuſcri
ut ſcriptura indicat, quadringentos. Sun
Complutenſi noſtris antiquiora: Vid
apud Dominicanos optima & antiquiſſi
in quibus omnibus conſtantiffima, & ſi
ſentientis Maſora eſt aſcripta. Hæc, qu
legerit omnia, intelliget, vel temporum
re par eſt, vel Judæorum invidia (ut quic
lunt, qui tamen neq; Autorem, neq; te
mentum certum, quamobrem id fecerit
non tantam calamitatem eſſe allatam, q
jus Maſoræ antiquiſſimæ ignaros exc
Fatetur autem ibidem in Opere Regio: dilig

the scale towards document